

DOSSIER

GHANA

AFRIKA VOOR BEGINNERS

WINNA

“De mix aan gunstige factoren is ook de reden waarom FIT hier een antenne oprichtte”, zegt FIT-vertegenwoordiger **Jude Acolatse** vanuit de Ghanese hoofdstad Accra. “Ondernemers kunnen hier doorgaans snel aarden en successen boeken, waarna ze hun vleugels verder uitslaan.”

GHANA WORDT DOOR HEEL WAT REISAGENTSCHAPPEN GEPROMOOT ALS ‘AFRIKA VOOR BEGINNERS’. IN VEEL OPZICHTEN IS DIT EEN COMPLIMENT, WANT DE BIJNAAM WORDT VOORAL GELINKT AAN DE VEILIGHEID, GASTVRIJHEID EN OPEN MENTALITEIT DIE BUITENLANDERS IN HET WEST-AFRIKAANSE LAND ERVAREN. MAAR OOK OP ECONOMISCH VLAK VALT IETS VOOR DE BIJNAAM TE ZEGGEN. ZO SPRINGT DE STERKE ECONOMISCHE GROEI METEEN IN HET OOG EN IS ZAKENDOEN ER RELATIEF MAKKELIJK.

Toen Portugese zeelieden voor het eerst hun anker uitgooiden in de monding van de rivier Pra – vandaag Ghanees gebied – werd hen verteld over velden die zo veel goud bezaten dat de hele kustlijn plotsklaps werd omgedoopt tot de Goudkust. De gedachte aan onmetelijke rijkdom zou in de eeuwen daarna een schaduw over de regio blijven werpen. Zo werden de talrijke forten die eerst dienst deden als knooppunten voor de goudhandel vanaf de 17e eeuw ingezet voor de opkomende (trans-Atlantische) slavenhandel. En de Portugezen kregen door de jaren heen het gezelschap van onder meer Nederlandse, Deense en Zweedse handelaars. Tot de Britten aan het einde van de 19e eeuw het grondgebied claimden en er een Britse kolonie van maakten. Een overheersing waar pas in 1957 een einde aan kwam, toen Ghana als eerste land in de Sub-Sahara onafhankelijk werd.

ECONOMIE WORDT VOLWASSEN

Ruim 60 jaar na de onafhankelijkheid behoort Ghana tot de 10 rijkste landen van Afrika. Vanwaar dit succes?

Jude Acolatse: "Vooral in het laatste decennium was er een ware groeispurt. Zo groeide de economie tussen 2010 en 2019 jaarlijks met gemiddeld 6,8%. Een van de voornaamste oorzaken is de recente ontdekking van offshore olie- en gasvelden. De commerciële productie van olie en gas, die eind 2010 van start ging, heeft het land geen windeieren gelegd. Elk jaar stromen er meer en meer oliedollars naar de staatskas. Toch is Ghana minder afhankelijk van olie en gas dan andere Sub-Saharaanse landen zoals Nigeria, Angola en Gabon. Goud is bijvoorbeeld het belangrijkste exportproduct, terwijl ook cacao – goed voor 30% van Ghana's export – een topper is."

Is de handel van ruwe materialen een gezonde basis voor duurzame groei?

Jude Acolatse: "Het is een welkome bron van inkomsten, maar de regering levert grote inspanningen om de economie verder te diversifiëren. Zo lanceerde president Nana Akufo-Addo in 2017 het programma 'One district, one factory' – in de volksmond 1D1F. Daarmee wil de overheid private bedrijven voldoende steun geven om de industrialisatie definitief op de rails te krijgen. Het doel: in alle 216 districten minstens één fabriek oprichten. Op termijn zal de economie daardoor meer gaan steunen op een sterke maakindustrie, waardetoevoeging en de export van verwerkte goederen. Het 1D1F-programma stimuleert bovendien regionale integratie en infrastructurele ontwikkeling."

GHANA ZET VOLOP IN OP ECONOMISCHE DIVERSIFICATIE.

MET DE FIT-MISSIE ONTDEK JE TWEE STERK UITEENLOPENDE AFRIKAANSE GROEIMARKTEN OP KORTE TIJD.

OVERVLOED AAN ENGELSTALIG TALENT

Zijn er genoeg getrainde werkkrachten om die economische hervorming in goede banen te leiden?

Jude Acolatse: "Gratis middelbaar onderwijs voor 15- tot 18-jarigen is een belangrijk onderdeel van het plan. Op die manier krijgen honderdduizenden extra jongeren de kans om hun talenten te verkennen en later te verzilveren op de arbeidsmarkt. Het spreekt voor zich dat deze evolutie ook in de kaart speelt van buitenlandse ondernemers. Zij kunnen in toenemende mate een beroep doen op jonge, gemotiveerde en geschoolde talenten."

Professionals die ook allen Engels spreken?

Jude Acolatse: "Inderdaad. Hoewel Ghana veel levende talen telt, blijft Engels de voertaal. Dat is ook meteen een groot verschil met de omliggende landen. In Ivoorkust, Burkina Faso, Togo en Benin is Frans de officiële taal. Belangrijke nuance: Ghana is geen puur Britse ex-kolonie, zoals bijvoorbeeld Kenia. In die zin zijn er toch meer Franse invloeden te vinden in het politieke systeem, met een sterke overheidscontrole tot gevolg."

HULP VAN BUITENAF

Vormt de lokale bureaucratie een mogelijk obstakel voor export?

Jude Acolatse: "Er zijn al grote stappen gezet – zeker in vergelijking met andere landen in de regio – maar er ligt nog werk op de plank. Zo blijft de administratieve rompslomp tijdrovend. Daarbij komt dat de bestaande wetgeving niet altijd even duidelijk is. Een aantal wetten, zoals die voor de vrijstelling van taksen, lenen zich tot meerdere interpretaties. Andere kennen dan weer een snelle opeenvolging van wijzigingen, waardoor je bijvoorbeeld goed in de gaten moet houden welke certificaten je nu exact nodig hebt voor je producten. Ons advies luidt daarom: doe een beroep op lokale partners."

Welke rol kan FIT daarin spelen?

Jude Acolatse: "Vanuit onze antenne in Accra brengen we Vlaamse ondernemers met elkaar in contact. Beginnende exporteurs kunnen doorgaans veel leren uit de goede en minder goede ervaringen van doorgewinterde exporteurs. Daarnaast hebben we ook zelf een uitgebreide service. Zo voeren we achtergrondchecks uit, facili-

teren we bedrijfsmeetings, volgen we zo veel mogelijk Vlaamse projecten intensief op en helpen we bij praktische vraagstukken. Je kan met andere woorden bij FIT terecht met de meest uiteenlopende vragen: van prijsbenchmarking tot advies over intellectuele eigendom. En als kers op de taart organiseren we in november een economische missie naar Ghana en Nigeria.”

TWEE GROEIBESTEMMINGEN IN EÉN KLAP

Waarom is het nuttig om beide landen samen te bezoeken?

Jude Acolatse: “Kort gezegd staat Nigeria bekend als een eerder moeilijke exportbestemming, onder meer door aanhoudende uitdagingen op het vlak van veiligheid. Daartegenover staat dat het land exporteurs enorme opportuniteiten biedt. Het is niet voor niets de grootste economie van Afrika. Ghana is dan weer een bestemming waar je als exporteur snel resultaten kan boeken. De sfeer is gemoedelijker en internationale ondernemers vinden vrij eenvoudig hun weg in het lokale zakenleven. Onze missie, georganiseerd door de FIT-antennes in beide landen, biedt deelnemers dus de kans om twee sterk uiteenlopende groeiemarkten te ontdekken op enkele dagen tijd.”

GHANA BINNENSTE BUITEN

Wat zijn de voornaamste economische centra in Ghana?

Jude Acolatse: “Accra is niet alleen de politieke maar ook de economische hoofdstad. Hier hebben zowel de grote ondernemingen als de nationale en internationale banken hun hoofdkwartier. En de lokale haven is de belangrijkste commerciële hub van het land. Zeker voor internationale handel kan je daarom bijna niet om Accra heen. Daarnaast zijn er nog vier economische centra. Zo is de westelijke havenstad Sekondi-Takoradi het hart van de nationale olie- en gasindustrie, en speelt Sunyani een cruciale rol voor de landbouwsector. Tamale is dan weer de hotspot voor ondernemers die zaken willen doen met de noordelijke buurlanden. Tot slot is er Kumasi, de tweede stad van het land en vooral gekend om zijn grote informele economie.”

Welke troeven kenmerken de markt?

Jude Acolatse: “De laatste vijf presidentsverkiezingen werden gevolgd door een vreedzame overdracht van de macht. Die politieke stabiliteit boezemt vertrouwen in. Verkiezingsperiodes zorgen in sommige andere landen voor meer ophef en economische transacties worden dan vaak op pauze gezet. In Ghana is de continuïteit van je activiteiten verzekerd. Andere troeven behelzen het stabiele energienet, het kleine tijdsverschil – maximaal twee uur – en de overvloed aan vooruitdenkende ondernemers. Veel Ghanese professionals hebben ervaring opgedaan

in het buitenland en willen die kennis en knowhow nu inzetten om de eigen economie voorgoed op de rails te krijgen.”

Wat is de kansrijkste sector voor Vlaamse ondernemers?

Jude Acolatse: “De groene economie krijgt veel aandacht. Zo biedt de overheid steun – ook financiële – aan bedrijven die zich inzetten voor afvalbeheer. Dat gaat van de zuivering van afvalwater tot het recycleren en herbestemmen van materialen zoals plastic, glas en metaal. Daarnaast zijn heel wat lokale rivieren sterk vervuild door de mijnbouw, terwijl de vraag naar drinkbaar water toeneemt door de bevolkingsgroei. Vlaamse exporteurs die met producten en diensten een oplossing kunnen bieden voor deze vraagstukken, wachten best niet te lang.”

Zijn er nog sectoren die in het oog springen?

Jude Acolatse: “De landbouw heeft dringend nood aan producten en technologie om de binnenlandse vraag bij te houden. Denk aan meststoffen, veevoeder, koelapparatuur, verpakkingen, opslagmogelijkheden en landbouwmachines. Daarnaast zoekt de opkomende middenklasse naar kwalitatieve voeding en dranken van Europese makelij, maar blijft het aanbod vooralsnog beperkt. Tot slot oogt de gezondheidssector kansrijk voor Vlaamse exporteurs. Medicijnen, ziekenhuismateriaal, preventie, laboratoria en revalidatie zijn slechts enkele van de domeinen waarin buitenlandse steun meer dan welkom is.”

DE KANSRIJKSTE
SECTOREN?
VOEDING, GEZOND-
HEID EN DE GROENE
ECONOMIE.

GOEDE VERBINDINGEN

Krijgen exporteurs die goederen ook vlot tot op hun eindbestemming?

Jude Acolatse: “Met de nieuwe cargoterminaal voor diepzeeschepen krijgt Tema Port, zoals de haven van Accra heet, er een grote troef bij. Bovendien heeft de introductie van een digitaal systeem voor invoer de wachttijden in de haven sterk verlaagd. Daardoor is de Tema Port nu de meest aantrekkelijke haven in de regio. Voor binnenlands vervoer is er dan weer een uitgebreid netwerk van wegen en spoorwegen, waardoor goederen relatief vlot tot in het noorden of tot in landen zoals Niger, Burkina Faso en Mali raken.”

SAMEN STERKER

Hoe ziet u de economie evolueren in de komende jaren?

Jude Acolatse: “Net zoals het merendeel van de zakenlui ben ik voorzichtig optimistisch. Iedereen wil vooruit en met de recent ontdekte gas- en olievelden zijn er ook meer inkomsten om investeringen te doen in diversificatie. In combinatie met de nodige impulsen vanuit het buitenland heeft het huidige economische beleid veel kans op slagen. Wie overweegt om de sprong te maken, zal kunnen intekenen op de economische missie eind dit jaar. Ghana staat klaar om hen met open armen te verwelkomen.”

TESTIMONIAL ZINGAMETALL **CHRISTIAN VERBRUGGHE**

Commercieel directeur voor Afrika

HET OOST-VLAAMSE ZINGAMETALL ONTWIKKELT EN PRODUCEERT EEN ZINKRIJKE COATING DIE STAAL BESCHERMT TEGEN CORROSIE. EN AANGEZIEN ELKE INDUSTRIËLE SECTOR, WAAR OOK TER WERELD, GRETIG GEBRUIKMAAKT VAN STALEN CONSTRUCTIES, IS ER AAN MOGELIJKE AFZETMARKTEN GEEN GEBREK. ZO KWAM IN 2010 WEST-AFRIKA OP DE RADAR. ZINGAMETALL KOOS TOEN VOOR EEN UITVALSBASIS IN GHANA. "EEN KEUZE DIE WE ONS NOG GEEN MOMENT HEBBEN BEKLAAGD", ZEGT **CHRISTIAN VERBRUGGHE**, COMMERCIEEL DIRECTEUR VOOR AFRIKA BIJ ZINGAMETALL.

"GHANA IS HET PERFECTE STARTPUNT OM WEST-AFRIKA TE BESPELEN"

De unieke zinkcoating kwam ruim 40 jaar geleden tot stand in samenwerking met de UGent en Everzinc. Sindsdien wordt de technologie in alle uithoeken van de wereld ingezet om nieuwe en bestaande stalen constructies preventief te behandelen tegen corrosie. "Het is op die manier een kostenefficiënte en duurzame oplossing", zegt Christian Verbrugghe. "We geven staal een veel langere levensduur, waardoor organisaties minder snel hoeven te investeren in onderhoud en vernieuwing."

VEEL RAAKVLAKKEN

"We zijn vooral actief in industriezones die dicht bij de zee liggen, omdat de vochtige, zoute lucht corrosie bevordert. Zo zijn de Ghanese kuststeden Accra en Takoradi twee voor de hand liggende markten. Maar onze interesse in Ghana gaat veel verder dan dat: het is een bewuste keuze als uitvalsbasis voor West-Afrika. Het land is politiek stabiel en kent een continue economische groei, waarin kmo's een alsmoeder grotere rol spelen. Bovendien voelt de menselijke en zakencultuur heel vertrouwd aan, van de sterke ondernemingsgeest tot de gemoedelijke interactie. Simpel gezegd: er zijn vele raakvlakken tussen Ghana en Vlaanderen."

VAN SPORTSTADIONS TOT ELEKTRICITEITSMASTEN

"ZINGAMETALL is actief in verschillende sectoren, zoals olie en gas, energie, infrastructuur, constructie en havens. Daarom kiezen we in onze

exportbestemmingen vaak voor meerdere lokale distributeurs met elk hun eigen 'specialisatie'. In Ghana hebben we bijvoorbeeld vier zakenpartners, waarmee we enkele prestigieuze projecten uitvoeren. Denk aan het onderhoud van de hoogspanningsmasten van energieleverancier GRIDCo, het nationaal sportstadion in Accra en de enorme stuwdam in Akosombo. Die projecten lopen tijdens verkiezingsperiodes trouwens gewoon door – iets wat in landen zoals Ivoorkust minder voor de hand ligt. En met de industrialiseringsplannen van de overheid ziet ook de toekomst er veelbelovend uit."

GHANA IS POLITIEK
STABIEL EN KENT
EEN CONTINUE
ECONOMISCHE GROEI.
BOVENDIEN VOELT
DE MENSELIJKE EN
ZAKENCULTUUR HEEL
VERTROUWD AAN.

TIP

BLIJF HANGEN NA EEN MISSIE

- OP EEN MISSIE ONTMOET JE VEEL MENSEN OP KORTE TIJD. NA ENKELE DAGEN KEER JE DAN HUISWAARTS MET EEN TWINTIGTAL BUSINESSKAARTJES EN VEEL LOSSE EINDJES. MIJN ADVIES IS OM ALTIJD WAT LANGER TE BLIJVEN. VOLG JE LEADS METEEN OP EN KIJK TER PLAATSE WELK VLEES JE IN DE KUIP HEBT. WIE MEENT HET EN WIE NIET? KORTOM: SMEED HET IJZER WANNEER HET HEET IS.

TESTIMONIAL TELEVIC EDUCATION **DIRK VERBEKE** Sales Director

NA EEN LANGE AANLOOP MOCHT TELEVIC EDUCATION, EEN TECHNOLOGIESPELER UIT HET WEST-VLAAMSE IZEGEM, EIND 2017, TEVREDEN EN MET SUCCES EEN BIJZONDER UITDAGEND PROJECT AFSLUITEN. VIA HET GHANA EDUCATION PROJECT HAD HET BEDRIJF TOEN NET 240 SCHOLEN VOORZIEN VAN DE LAATSTE MULTIMEDIA. BINNENKORT KOMEN DAAR NOG 450 SCHOLEN BIJ. ZO ZAL TELEVIC EDUCATION TE VINDEN ZIJN IN ELKE ALGEMEEN SECUNDAIRE SCHOOL VAN HET LAND – EEN UITZONDERLIJKE PRESTATIE.

ÁLLE GHANESE SCHOLIEREN LEREN MET WEST-VLAAMSE TECHNOLOGIE

Met 70 jaar ervaring op de teller, 10 vestigingen wereldwijd en 4 divisies – Rail, Healthcare, Conference en Education – voert Televic zijn audiovisuele technologie uit naar alle continenten. In Ghana is vooral Televic Education een begrip geworden. “De divisie zette er zijn eerste stappen in 2008”, legt sales director Dirk Verbeke uit. “In samenwerking met het Ghanese ministerie van Onderwijs en een sterke lokale partner hebben we sindsdien een succesvol parcours gereden.”

GHANA EDUCATION PROJECT

“Het Ghana Education Project, waarin Televic Education een cruciale schakel is, heeft meerdere doelen”, zegt Dirk Verbeke. “Ten eerste willen we de digitale skills van jongeren bijschaven om ze meer kansen te geven op de arbeidsmarkt. Daarnaast proberen we om zo veel mogelijk content digitaal aan te reiken, want leerboeken lopen snel schade op of verdwijnen soms, en sinds de coronapandemie is online onderwijs de norm. Tot slot is het de bedoeling om moderne leeromgevingen te ontwikkelen waarin leraars alle vakken kunnen geven. Een les chemie moet kunnen plaatsvinden in het pc-lokaal, want in veel Ghanese scholen is de ruimte beperkt.”

HARDWARE OP MAAT

“Het werd al snel duidelijk dat onze Europese oplossingen klakkeloos kopiëren niet zou werken. Ghana heeft zijn eigen context. Wij moeten voor onze hardware bijvoorbeeld rekening houden met factoren zoals stof, vochtigheid en hoge temperaturen. Ook de stroomverbinding is uitdagend. Tijdens de week krijg je vaak 190 V door in plaats van 220 V, terwijl je in het weekend soms tot 240 V hebt. Je toestellen moeten die schommelingen aankunnen. En als de stroom volledig uitvalt, moet je een back-upstelsysteem hebben. Anders kunnen de lessen in ons geval niet doorgaan. Om aan al die wensen te voldoen, hebben we door de jaren heen een aanbod op maat ontwikkeld.”

BUREAUCRATIE OMZEILEN

“In verschillende fases rusten we elke algemeen secundaire school van Ghana uit met onze hard- en software. Die bevinden zich in alle uithoeken van het land. Een huzarenstuk, waarbij het onontbeerlijk is om een lokale partner aan je zijde te hebben. Niet enkel om logistieke maar ook om administratieve redenen. Zo is de bureaucratie geen lachertje. Wetten, zoals die voor de taksvrijstelling, hebben soms meerdere interpretaties, wat zorgt voor onduidelijkheid. Bovendien volgen wetwijzigingen elkaar snel op, waardoor je niet altijd weet welk certificaat je nu exact nodig hebt. Ga dus in zee met ervaren Ghanese zakenlui en vraag andere Vlaamse exporteurs naar hun ervaringen.”

GHANA IS EEN
TOPBESTEMMING IN
WEST-AFRIKA, MAAR
ENKEL VOOR WIE ZIJN
HUISWERK MAAKT.

TIP

LEER DE ETNISCHE DIVERSITEIT KENNEN

- GHANA TELT MEER DAN 70 ETNISCHE GROEPEN. ELK MET HUN EIGEN TAAL, HIÉRARCHIE EN GEWOONTES. GA JE ERGENS NAARTOE, BEREID JE DAN VOOR. ZIJN ER TWISTEN TUSSEN ETNISCHE GROEPEN? WIE ZIJN DE LOKALE LEIDERS? EN HOE SPREEK JE MENSEN AAN? EEN ETNISCH BESEF IS GOUD WAARD IN AFRIKA.

OP DE AGENDA:

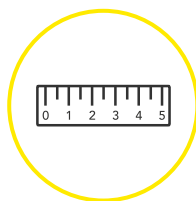
GROEPSZAKENREIS GHANA – EIND 2021

Zodra meer info bekend is, leest u dat op www.flanderstrade.be.

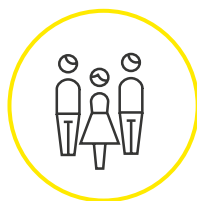

FACTSHEET GHANA

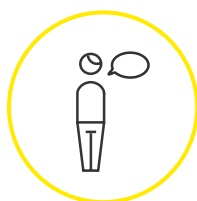
FLANDERSTRADE.BE

Oppervlakte
238.533 km²

Aantal inwoners
29,7 miljoen (2020)

Officiële taal
Engels

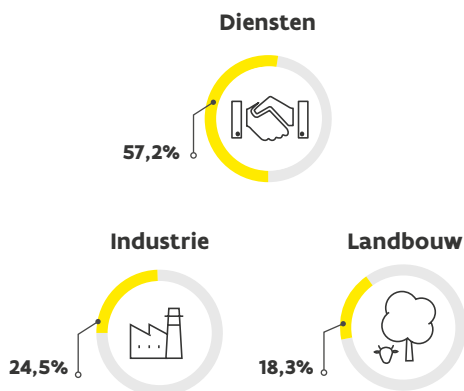

Munteenheid
Cedi (GHS)
1 EUR = 7,03 GHS
(02/02/2021)

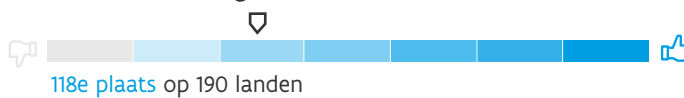

Ghana en Ivoorkust leveren samen 62% van alle cacaobonen in de wereld.

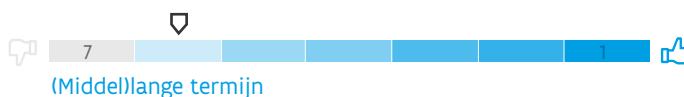
Aandeel economische sectoren in bbp

Ease of doing business index

Politiek risico

Commercieel risico (van C tot A)

Top 5 Vlaamse exportproducten naar Ghana € 217,7 miljoen (2019)

- 16,3% Kernreactoren, stoomketels, machines, toestellen en mechanische werktuigen
- 13,7% Vlees en eetbaar slachtafval
- 13,6% Automobielen, tractors, rijwielen, motorrijwielen en andere landvoertuigen
- 11,9% Farmaceutische producten
- 5% Suiker en suikerwerk

Top 5 Vlaamse importproducten uit Ghana € 175,1 miljoen (2019)

- 50,9% Cacao en bereidingen daarvan
- 29% Fruit, schillen van citrusvruchten en van meloenen
- 7,9% Vetten en oliën (dierlijke en plantaardige) en dissociatieproducten daarvan
- 4,6% Echte en gekweekte parels, (half)edelstenen en edele metalen
- 3,1% Hout, houtskool en houtwaren